

Gunilla Olofsson
Telefon: 08 - 508 25 605

Till
Socialnämnden

Länsgemensamt resurscentrum kring hedersrelaterad problematik

(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar i enlighet med detta tjänsteutlåtande.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till Länsstyrelsen i Stockholm län.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Tina Heinsoo
t.f. Avdelningschef

Sammanfattning

Ett förslag till länsgemensamt resurscentrum kring hedersrelaterad problematik har utarbetats av Länsstyrelsen i Stockholms län. I förslaget föreslås att Stockholms stad blir huvudman för verksamheten och att verksamheten samfinansieras mellan Polismyndigheten i Stockholms län (25 %), Stockholms läns landsting (25 %) och länets kommuner (50 %). Den totala budgeten beräknas till 6 mkr per år. Förslaget har via Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) skickats på förvaltningsremiss till länets kommuner. Merparten av kommunerna har ställt sig positiva till förslaget. Förslaget till resurscentrum behöver dock förtydligas ur flera aspekter, bl.a. hur omfattande verksamheten ska vara. Socialförvaltningen är positiv till att Stockholms stad blir huvudman för resurscentret och föreslår att socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att projektera verksamheten och att anställa en projektledare för uppdraget.

Ärendet

Länsstyrelsen i Stockholm län har utarbetat ett förslag till länsgemensamt resurscentrum kring hedersrelaterad problematik. I förslaget föreslås att Stockholms stad blir huvudman för verksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av den strategiska enheten inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Länsstyrelsen har via Operation Kvinnofrid för Stockholm län haft i uppdrag att utarbeta ett förslag till ett länsgemensamt resurscentrum kring hedersrelaterad problematik. Initial projektering har samfinansierats av Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Polismyndigheten i Stockholms län. Förslaget har via KSL skickats som en tjänstemannaremiss till länets kommuner.

Länsstyrelsens förslag i sammanfattning

Förslaget innebär att ett länsgemensamt resurscentrum för hedersrelaterad problematik inrättas. Stockholms stad föreslås som huvudman för verksamheten. Resurscentret föreslås, dels bestå av en verksamhet som bemannas med personal från socialtjänsten, polisen och hälso- och sjukvården (fysiskt hus), dels av en interaktiv webbplats (virtuellt hus). Verksamheten ska vända sig till alla åldersgrupper med ett särskilt fokus på ungdomar.

Resurscentrets två delar (fysisk/virtuell) föreslås framför allt inriktas på att:

- ge akut stöd och vägledning till personer som lever ett liv med hedersrelaterat våld och förtryck. I detta inkluderas både utsatta individer, individer som utsätter andra samt personer i deras närhet.
- förmedla kontakter till adekvata hjälpinsatser.
- ge rådgivning till professionella och ideella organisationer inom området.
- utgöra en utvecklingssatsning som aktivt ska bidra till framgångsrika metoder, erbjuda olika relevanta utbildningar och samla spetskompetens under ett tak.

Målet är att länets kommuner, landstinget, polismyndigheten och frivilligorganisationer som arbetar mot hedersförtryck/-våld, både ska bidra till och få stöd av resurscentrets verksamheter och utbud. Resurscentret föreslås inte ersätta ordinarie myndigheters lagstadgade myndighetsansvar.

Samverkande parter föreslås vara de myndigheter som ingår i Operation Kvinnofrid. Förslag till kostnadsfördelning bygger på en budget på totalt 6 mnkr

per år under de tre första åren. Budgeten avser genomsnittliga och uppskattade kostnader för lokal, personal, utbildningar, driftskostnader och förvaltningskostnader för webbplatsen. Länets kommuner föreslås stå för 50 % (3 mnkr) av den totala kostnaden, landstinget för 25 % (1,5 mnkr) och polisen för 25 % (1,5 mnkr). Kostnadsfördelningen mellan kommunerna baseras på invånarantal per den 31 december 2010. Under det första verksamhetsåret föreslås en successiv uppbyggnad av ett personalteam samt satsningar på utbildningar och seminarier för uppbyggnad av nätverk mellan professionella.

Reglering av verksamheten föreslås ske genom att avtal sluts mellan de samverkande parterna för tre år (2012-2014), med möjlighet till förlängning, och med regelbundna uppföljningsstationer. Avtalet föreslås innefatta bl.a. parternas medbestämmande och inflytande över verksamheten och dess utveckling. Det föreslås att verksamheten startas under första kvartalet 2012.

KSL:s sammanställning av svar på remissen

Svar på den tjänstemannaremiss som SKL skickade ut har inkommit från 21 av länets 26 kommuner. Merparten av de kommuner som svarat är huvudsakligen positiva till förslaget att bygga upp ett gemensamt resurscentrum för hedersrelaterad problematik och att Stockholms stad blir huvudman. En kommun anser att endast den virtuella delen bör genomföras. En kommun är negativ, då man anser sig ha egen kompetens inom området som täcker kommunens behov.

Kommunerna ombads i remissen att lämna särskilda synpunkter kring nedanstående frågeställningar:

- ✓ *Är förslaget om Hedershus en bra form för ett länsövergripande samarbete i frågor kring hedersrelaterad problematik?*
- ✓ *Är verksamhetens mål och målgrupper de rätta?*
- ✓ *Är verksamhetens utbud, arbetssätt, och yrkeskompetenser de rätta, saknas det något i förslaget?*
- ✓ *Är kostnadsfördelningen mellan parterna rimlig?*
- ✓ *Synpunkter på tidplanen för att fatta beslut och starta verksamheten.*
- ✓ *Vilka är de största fördelarna eller möjligheterna med ett länsövergripande samarbete kring problemområdet hedersrelaterat våld och förtryck för er kommun?*
- ✓ *Vilka svårigheter skulle kunna uppstå med ett länsövergripande samarbete för er kommun som det ser ut just nu?*
- ✓ *Är kommunen positiv till att delta i denna satsning under förutsättning att ett godtagbart avtal om samverkan och samfinansiering tagits fram?*

Innehåll/omfattning

Merparten av kommunerna som svarat på remissen anser att underlaget inte ger svar på alla frågor och att ytterligare utredningar och förtydliganden behöver göras. Det handlar framför allt om:

- Samarbetet i enskilda ärenden mellan verksamheten och kommunerna, roller och ansvar t ex när det gäller myndighetsutövning, sekretess, anmälningsskyldighet, behandlingsinsatser m m.
- Hedershusets möjligheter att dels vara slussfunktion, dels erbjuda långsiktigt stöd.
- Verksamhetens mål och målgrupperna.
- Verksamhetens utbud, arbetssätt och yrkeskompetenser.
- Samverkan med skolan, skolkompetens i verksamheten, vilket stöd enskilda skolor kan få.
- Metoder och arbetssätt, t ex när det gäller målgruppen förövare och målgruppen anhöriga.
- Möjligheten för kommunerna att använda sig av behandlingsinsatser i annan kommun.

Kostnadsfördelning

Enligt KSL:s sammanställning godkänner majoriteten av kommunerna som svarat i princip förslaget till kostnadsfördelning. En kommun anser att endast de kommuner som använder verksamheten ska stå för kostnaderna. Ingen kommun har avsatt medel för verksamheten i budget och politiska beslut saknas. En oro finns också för vad som händer om inte alla kommuner går med, dels för kostnadsfördelningen, dels för att inte alla länets invånare kan vända sig till verksamheten.

Tidplan

Av de inkomna svaren anser 13 kommuner att tidplanen är orealistisk. Många påpekar att man inte har avsatt medel i budget för denna verksamhet för 2012. Det krävs politiska beslut och beslutsprocessen måste få ta sin tid. Enligt en uppdaterad tidplan från Länsstyrelsen och Operation Kvinnofrids styrgrupp är verksamhetsstart realistisk först under fjärde kvartalet 2012, vilket kommer att ge kommunerna tid att fatta de beslut som krävs.

KSL:s bedömning

KSL:s kansli bedömer att det finns tillräckligt stöd i remissvaren från kommunala förvaltningar för att gå vidare. Förslaget är också förankrat i styrgruppen för Operation Kvinnofrid i länet.

Behov av ytterligare utredningsarbete konstateras. Ett mer preciserat förslag till verksamhet behöver utarbetas, inklusive förslag till avtal. Det krävs också tid för

den tilltänkta huvudmannen Stockholms stad att ta erforderliga beslut, sluta avtal med övriga kommuner, polis och landsting samt att förbereda verksamhetsstart. Den framflyttade tidplanen ger utrymme för kommunerna att hantera frågan politiskt under första kvartalet 2012. Problem kan finnas kring finansieringen under 2012, eftersom kommunerna är klara med sina budgetar för år 2012, d.v.s. innan rekommendation från KSL går ut.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen är positiv till förslaget om ett länsgemensamt resurscentrum. Det är bra att samla specialkompetens inom området. Ett länsgemensamt resurscentrum bör leda till bättre bemötande och stöd till personer som i olika omfattning utsätts för hedersrelaterat våld. Förvaltningen är också positiv till att staden föreslås som huvudman för verksamheten.

Förvaltningen är enig med övriga kommuner som besvarat KSL:s remiss om att flera frågor är kvar att lösa. Bland annat kvarstår nedanstående oklarheter kring ramarna för resurscentrets verksamhet:

- ✓ Målgrupperna för verksamheten behöver förtydligas. Målgruppen ”anhörig” kan både själv vara utsatt för och vara den som aktivt eller passivt deltar i hot och våld. Målgrupperna måste vara tydliga för att verksamheten ska kunna svara upp till förväntningar från respektive målgrupp.
- ✓ Mandatet för verksamheten måste ytterligare tydliggöras för att undvika orealistiska förväntningar eller skapa konflikt med de myndigheter som har det faktiska ansvaret. Ska verksamheten endast erbjuda rådgivning till professionella eller ska även utsatta personer kunna vända sig till verksamheten och få hjälp? Vad ska konkret omfattas? Mandat och utbud är vidare kopplade till verksamhetens budget och vad som förväntas finansieras inom verksamhetens ramar respektive vad som ska finansieras på annat sätt.
- ✓ Vilken kompetens personal inom verksamheten ska ha behöver utredas och är beroende av vad verksamheten ska erbjuda. Vilken kompetens behövs t.ex. inom det förebyggande området? Ska personal från polismyndigheten och hälso- och sjukvården samlokaliseras med socialtjänsten i verksamheten? Vilka parter bör ingå i det professionella nätverk som knyts till verksamheten? Hur ska ideella organisationer inom området involveras?

- ✓ Förslag till utformning av verksamhetens interaktiva webbplats (virtuella del) behöver konkretiseras vad gäller omfattning och vilka tekniska lösningar mm som krävs. Idag finns Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet. NCK är ett nationellt kunskaps- och resurscentrum inom områdena mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Centret arbetar på regeringens uppdrag med metodutveckling, utbildning, information, kunskaps- och sammanställningar, analys av forsknings- behov och stöd till våldsutsatta kvinnor(www.nck.uu.se). Förvaltningen anser att den virtuella delen i verksamheten till viss del bör kunna hänvisa till NCK. Vidare bör erfarenheter kunna hämtas från NCK:s kvinnofridslinje www.kvinnofridslinjen.se .
- ✓ Förvaltningen anser att förslaget till kostnadsfördelning är rimlig, men att ett förslag till samverkansavtal måste utformas för att tydliggöra vad som ingår i den gemensamma finansieringen och vad som förväntas finansieras på annat sätt av parterna. Utformningen av samverkansavtalet är också viktig vad gäller reglering av ansvarsområden för parterna. Om inte detta är tydligt riskerar resurscentret att hamna i konflikt med lokala ansvariga verksamheter. Avtalstidens längd bör också diskuteras vidare. Förvaltningen föreslår att KSL är behjälplig i utformningen av samverkansavtalet.

Socialförvaltningen är positiv till att Stockholm stad blir huvudman för det föreslagna länsgemensamma resurscentret kring hedersrelaterad problematik. Verksamheten riskerar att bli sårbar om inte en långsiktighet finns kring ansvar och finansiering. Det är därför avgörande att få till en dialog med alla berörda parter och att alla är överens om villkoren. Förvaltningen anser att en initial utredningsfas behövs, som bl.a. innefattar att i samverkan med ansvariga parter konkretisera och avgränsa innehållet i verksamheten, rekrytera personal, hitta lämplig lokal och utveckla den interaktiva webbplatsen. Med anledning av problematiken bör säkerhetsfrågor utredas. Dokumentationskrav för verksamheten måste också klargöras liksom formerna för uppföljning av verksamheten. Förvaltningen anser i likhet med uppdaterad tidplan från Länsstyrelsen och Operation Kvinnofrids styrgrupp att en realistisk bedömning är att verksamheten kan starta först under fjärde kvartalet 2012.

Socialförvaltningen föreslår att staden får ansvaret för att vidare utreda och konkretisera länsstyrelsens förslag med hänvisning till ovan, i samverkan med Operation kvinnofrid för Stockholm län och övriga berörda parter. Socialnämnden föreslås ge förvaltningen i uppdrag att projektera verksamheten och att en projektledare anställs för uppdraget.